

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001563

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-05-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вітер Надія Григорівна

2. Nadiya H. Viter

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 201

Назва наукової спеціальності: Агрономія

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Агрономія

Дата захисту: 25-06-2025

Спеціальність за освітою: Біологія

Місце роботи здобувача: Вінницький національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497236

Місцезнаходження: вул. Сонячна, буд. 3, Вінниця, Вінницький р-н., 21008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9018

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497236

Місцезнаходження: вул. Сонячна, буд. 3, Вінниця, Вінницький р-н., 21008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497236

Місцезнаходження: вул. Сонячна, буд. 3, Вінниця, Вінницький р-н., 21008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.31

Тема дисертації:

1. Агробіологічні та екологічні умови функціонування полезахисних лісосмуг в умовах зміни клімату Лісостепу правобережного
2. Agrobiological and ecological conditions of functioning of field protective forest belts in the conditions of climate change of the Right-Bank Forest-Steppe.

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена вивченню особливостей функціонування полезахисних лісових смуг Лісостепу правобережного в умовах застосування заходів інтенсивного землеробства та зміни клімату. Проаналізовано динаміку середньомісячних і середньорічних температур, кількість опадів та інших метеорологічних параметрів за 2011- 2022 рр. Встановлено їх вплив на зміну урожайності основних сільськогосподарських культур у зазначений період. Визначено видовий склад, структуру та будову полезахисних лісосмуг Лісостепу правобережного. З'ясовано вплив сільськогосподарських чинників на біологічний стан цих лісосмуг. Окреслено екологічні чинники, що впливають на їхній стан. Досліджено адаптацію біорізноманіття полезахисних лісосмуг до екологічних умов довкілля. Встановлено вплив лісосмуг на продуктивність посівів пшениці озимої та кукурудзи в умовах зміни клімату. У дисертаційній роботі розв'язано важливу наукову проблему – підвищення ефективності функціонування полезахисних лісосмуг

шляхом уточнення меж максимальної зони їх позитивного впливу на продуктивність посівів сільськогосподарських культур. Визначено основні чинники, що спричиняють погіршення екологічного стану дерев у складі насаджень полезахисних лісосмуг. Робота містить теоретичне обґрунтування та експериментальне підтвердження запропонованих підходів до підвищення ефективності лісосмуг в умовах інтенсивного землеробства та сучасних кліматичних змін у Лісостепу правобережного. Дослідження спрямовано на визначення негативного впливу чинників, пов'язаних із сільськогосподарською діяльністю та змінами клімату, які погіршують стан і функціонування полезахисних лісосмуг. Упродовж 2011-2022 рр. середньорічна температура коливається від 7,9 до 9,8 °С, що на 0,8-2,7 °С перевищує середні багаторічні показники. Найтеплішими виявилися 2019 та 2020 роки, а найпрохолоднішим – 2012 рік. Аналіз температурної динаміки за зазначений період засвідчив стійке підвищення середньорічної температури з 8,2 °С у 2011 році – до 9,8 °С відповідно у 2020 році. За період з 2011 по 2022 рр. річна кількість опадів коливалась відповідно від 440 мм до 714 мм, відхиляючись від середньої багаторічної норми. Найменшу кількість опадів зафіксовано у 2015 році, на 162 мм менше за норму. Найбільша кількість опадів спостерігалась у 2013 році на 112 мм більше за середньобагаторічний показник. За дванадцять проаналізованих років, середня кількість опадів за рік становила 595 мм, що на 7 мм менше за багаторічну норму.

2. This dissertation focuses on the functioning of field protective forest belts in the Right-Bank Forest-Steppe under conditions of intensive agricultural practices and climate change. The dynamics of average monthly and annual temperatures, precipitation levels, and the other meteorological parameters for the period 2011–2022 were analyzed. Their influence on the yield of major agricultural crops during this period was established. The species composition, structure, and design of field protective forest belts in the region were determined. The impact of agricultural factors on the biological condition of these belts was examined. Ecological factors influencing their condition were also outlined. The adaptation of biodiversity in field protective forest belts to environmental conditions was studied. The influence of the belts on the productivity of winter wheat and maize under climate change was confirmed. This dissertation addresses a significant scientific problem: increasing the effectiveness of field protective forest belts by clarifying the boundaries of the zone of their maximum positive impact on crop productivity. The main factors contributing to the ecological degradation of trees within the belt plantations were identified. The study provides both theoretical justification and experimental evidence for the proposed approaches to improving the effectiveness of forest belts under intensive farming and current climate change conditions in the Right-Bank Forest-Steppe. The research is aimed at identifying the negative effects of agricultural activities and climate change on the condition and functionality of field protective forest belts. From 2011 to 2022, the average annual temperature ranged from 7.9°C to 9.8°C, which is 0.8–2.7°C above the long-term average. The warmest years were 2019 and 2020, while the coldest was 2012. Temperature trends showed a steady increase from 8.2°C in 2011 to 9.8°C in 2020. During the same period, annual precipitation ranged from 440 mm to 714 mm, deviating from the long-term norm. The driest year was 2015, with 162 mm below normal. The highest amount of precipitation was observed in 2013, 112 mm more than the average long-term indicator. Over the 12 years analyzed, the average annual precipitation was 595 mm, which is 7 mm below the long-term average.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Tkachuk O., Viter N., Pankova S., Titarenko O., Yakovets L. The current environmental state of the field protective forest belts of the Forest Steppe of Ukraine. *International Journal of Ecosystems and Ecology Science (IJEES)*. 2023. Vol. 13 (2). P. 1-8. (Scopus)

- Chabanuk Y., Zabarna T., Pelekh L., Bronnicova L. Viter N. Ecological problems of the functioning of field protective forest belts of Ukrainian Forest Steppe. Engineering & Environmental Technology. 2025. Vol. 26(1). P. 149–161. (Scopus)
- Ткачук О.П., Вітер Н.Г. Екологічні проблеми функціонування полезахисних лісосмуг в умовах зміни клімату. Наукові доповіді НУБіП України. 2022. № 2 (96).
- Ткачук О.П., Вітер Н.Г. Біологічні аспекти функціонування полезахисних лісосмуг в умовах зміни клімату. Збалансоване природокористування. 2022. № 1. С. 101–107.
- Ткачук О.П., Вітер Н.Г. Перспективи функціонування полезахисних лісосмуг у Вінницькій області в умовах глобальної зміни клімату. Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки. 2023. № 129. С. 146–153.
- Ткачук О.П., Вітер Н.Г. Динаміка кліматичних показників та їх вплив на урожайність основних сільськогосподарських культур у Вінницькій області. Аграрні інновації. 2023. № 17. С. 139–149.
- Ткачук О.П., Вітер Н.Г. Оцінка сучасного агробіологічного стану полезахисних лісосмуг Лісостепу Правобережного. Наукові доповіді НУБіП України. 2024. № 1/107.
- Ткачук О.П., Вітер Н.Г. Вплив полезахисних лісосмуг на продуктивність пшениці озимої в умовах глобального потепління. Сільське господарство та лісівництво. 2024. № 3 (34), С. 182–197.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U104200, 0121U113047

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткачук Олександр Петрович

2. Oleksandr P. Tkachuk

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4991-7234

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497236

Місцезнаходження: вул. Сонячна, буд. 3, Вінниця, Вінницький р-н., 21008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юхновський Василь Юрійович

2. Vasily Y. Yukhnovskii

Кваліфікація: д.с.-г.н., професор, 06.03.01, 06.03.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3182-4347

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лозінська Тетяна Павлівна

2. Tetiana P. Lozinska

Кваліфікація: к. с.-г. н., доцент, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7119-0759

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, буд. 8/1, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сидоренко Світлана Вікторівна

2. Sydorenko Svitlana V.

Кваліфікація: к. с.-г. н., 06.03.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

;https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=M7PhEowAAAAJ;https://orcid.org/0000-0003-1426-7614;https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57222725596

Повне найменування юридичної особи: Український орден "Знак пошани" Науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького Державного агентства лісових ресурсів України та Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 00994064

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 86, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Матусяк Михайло Васильович

2. Mykhailo V. Matusiak

Кваліфікація: к.с.-г.н., доц., 06.03.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8099-7290

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497236

Місцезнаходження: вул. Сонячна, буд. 3, Вінниця, Вінницький р-н., 21008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Вдовенко Сергій Анатолійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Вдовенко Сергій Анатолійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Шевченко Наталія Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна